

Резюмета на научните публикации
на доц. д-р Корнелия Димова Славова,
представени за участие в конкурс за професор
по направление 2.1. Филология (американска култура и литература),
обявен в ДВ бр. 4 от 16.01.2015 г., стр. 219

Представени са 27 труда, публикувани в периода 2008 - 2015 г. (1 монография, 1 учебник, 2 книги-съставителство, 2 тематични броя на научно списание- редакторство и 21 статии) в следните научно-теоретични и тематични полета:

- изследвания на межкултурните контакти чрез рецепцията на американската драма на българска сцена (публикации [1], [17], [19], [21] и [27]);
- изследвания в областта на съвременната американска литература (публикации [7], [8], [10], [11], [22], [25] и [26]);
- съпоставителни културологични изследвания с фокус върху американската популярна култура (публикации [2], [3], [9], [16] и [18]);
- съпоставителни културологични изследвания с фокус върху категорията джендър (gender) – публикации [4], [5], [6],[12],[13], [14], [15], [20] [23]) и [24]).

1.Американската драма на българска сцена: театърът като превод на култури, София: Издателство Полис (2014); ISBN: 978-954-796-053-4; 320 с. + приложение

Въпреки огромната популярност на американската драма у нас тя продължава да бъде бяло поле в българското театрознание и културология - както по отношение на изучаването на отделни тенденции, течения и значими представители в нейното развитие, така и по отношение на цялостното ѝ присъствие в българската култура. Монографията допринася за запълването на тази празнина, като проследява постановъчната история, сценичните трансформации и критическите интерпретации на най-значимите американски драматурзи, поставяни у нас от 30-те години на ХХ век до днес.

Изследването е структурирано в хронологичен ред, като всяка от седемте аналитични глави се фокусира върху значима фигура от американската драма. То започва с най-ранните български постановки на родоначалника на американската драма Юджин О'Нийл преди Втората световна война, преминава през четирите десетилетия на ранния и късния социализъм, когато се поставят най-емблематичните творби на Лилиан Хелман, Артър Милър, Тенеси Уилямс и Едуард Олби, и завършва в края на ХХ век, когато успоредно с преоценката и преоткриването на класиците на американската драма навлизат редица нови представители на съвременната американска драматургия. На базата на събрания и обработен масив от разнообразни документални свидетелства за стотици български постановки (рецензии, отзиви, мемоари, театрални програми и други паратекстове, обобщени в Библиографията) това първо историографско изследване откроява четири основни етапа в сценичните проявления на американската драма у нас: 1) нейното частично навлизане в периода между двете световни войни; 2) идеологическата ѝ употреба за нуждите на новоизграждащото се социалистическо изкуство през 50-те и 60-те години; 3) преориентирането към естетическите проблеми в сценичното ѝ пресътворяване през 70-те и 80-те години и 4) бум на американската драма в посткомунистическия контекст на границата между ХХ и ХХІ в.

Анализът навлиза в различни полета (театрална практика, социокултурен и исторически контекст, превод, межкултурни взаимодействия) и по тази причина изисква комплексен интердисциплинарен подход. Чрез съчетаването на съвременната методология на „културния превод“ (cultural translation) и културно ориентираните теории в театрознанието, театралното събитие се разглежда като процес на межкултурен превод, който включва както превода от един език на друг, така и трансмисията на идеи, ценности, образи и театрални естетики и тяхното преосмисляне в специфичния български социокултурен контекст. Разработеният в Теоретичната глава хибриден теоретико-методологичен модел разчита на научни постановки и ключови понятия (като „де(ре)контекстуализиране в превода“, стратегиите на „одомашняване“ и „очуждаване“, „патронаж“, „нормативен модел за културно кодифициране“, „идеологически адаптори“ и други) от трудовете на видни театроведи и теоретици на превода като Патрис Павис, Лорънс Венути, Андре Льофевр, Мария Тиможко, Питър Бърк и др.

През призмата на театъра изследването обръща поглед към по-общии проблеми в българското общество и към взаимоотношенията между българската и американската култура в три различни епохи, като хвърля светлина върху българската приемна култура и факторите, специалистите и институциите, които действат като „преводачи“ или „посредници“ на межкултурните процеси в театъра. Стига се до заключението, че основен фактор при поставянето и осмислянето на американската драма у нас са не толкова националната театрална традиция или актьорските методи, а доминиращата идеология, която контролира високите и по-ниските нива на интерпретация (свързани с цялостната театрална репрезентация на американското общество и култура, както и с избора на театралната форма, жанровите особености, стила и т.н.). В периода преди Втората световна война американската драма на българска сцена се апроприира през кода на тематичното, естетическото и стилистичното обновление на българския театър, докато в режима на ранния социализъм тя се използва като оръжие за борба с американския капитализъм чрез насилствено напасване на послания, пренаписване и интервенция в интерпретационните режими (напр. изкривяването на лиричната драма на Тенеси Уилямс през класово-партийната догма за „жертвите на капитализма“; ретроактивната преоценка на Артър Милър след 1968 г. и обявяването на неговите социално-значими пиеси за „упадъчни“ и „замърсени“ със западни буржоазни идеи и др). Достига се до обобщението, че идеологическият диктат води до редица изкривявания: създаване на фалшива представа за американската драма като социално-протестна драма, уравниловка на американските драматурзи като еднакво значими (в канона и извън него), жанрова унификация, десемантизиране на някои категории (театър на абсурда, антитеатър, екзистенциален театър, развлекателна драма) и др.

В същото време обаче се констатира, че институционалният контрол над артистичните практики се разминава със спонтанните неинституционализирани реакции на зрителите, като поражда различни форми на интелектуална съпротива, на подриване на внушенията на социалистическия реализъм, на оспорване на монополното авторитарно говорене чрез двойни кодове. Въпреки господстващите идеологически ограничения българските режисьори успяват да лавират с рецептивните стратегии: през 70-те те години все повече се фокусират върху сценичните аспекти за сметка на идеологическото жило и използват алтернативни стратегии за договаряне и предоговаряне на смисли и значения, като например „одомашняването“ им и вкарването им в идеологически приемливата оптика през призмата на поетичното и метафоричното, през реториката на хуманизма или темата за „малкия човек“, чрез кода на трагичното или универсалното. Често кривото идеологическо огледало предизвиква неочаквани обрати или ефекти в българската приемна среда: например парадоксалният

успех на конюнктурните пиеси на Уилям Гибсън „Двама на люлката” и адаптацията на Олби „Всичко в градината”, които порастват до шедеври на фона на сивия социалистически реализъм; автоматичното остойностяване на онова, което е санкционирано или забранено от официалната култура и т.н. В посткомунистическите условия на свобода и пазарна икономика махалото се обръща: вместо кодовете на социалното изобличение на капитализма или трагичното подсилване на неговата кризисност се налага подходът на постмодерната игра и пародията. В края на ХХ век се преосмислят и релативизират посланията на американската драма на българска сцена, като установените от миналото сценични модели и схеми се обогатяват и отварят към други хибридни форми на театралното изкуство.

С цел по-ясното открояване на ролята на специфичния социален и културен контекст в пресътворяването на американската драма българската рецепция на разглежданите пиеси и драматургии се анализира в съпоставка както с изходната култура на САЩ, така и с рецепционните практики в други европейски култури (СССР, Румъния, Германия, Италия, Полша и др.). Сравнението разкрива наличието или липсата на синхрон в усвояването на американската драма според конкретната социално-историческа ситуация, както и посредническата роля на трети култури в преосмислянето на американската драматургия на родна сцена: напр. силният европейски тласък през 30-те години за навлизането на О’Нийл на българска сцена или императивното съветско влияние през 50-те и 60-те години, което води до рецепционни изкривявания и накъсвания у нас, до наследяване на определен репертоар, оценъчни парадигми и идеологеми.

Изследването задълбочава прегледа на межкултурните контакти с посредничеството на сцената чрез предложени микро анализ на българските преводи на няколко емблематични пиеси на Артър Милър, Едуард Олби и Тенеси Уилямс. Този ракурс (особено сравнителното разглеждане на няколко превода на една и съща пиеса в различен социоисторически контекст като напр. „Смъртта на търговския пътник” и „Трамвай Желание”) подкрепя тезата за ролята на идеологическите филтри в пресътворяването на чуждоезиковата драма в превод. Поради липсата на достатъчно публикувани български преводи на американски пиеси не се предлагат обобщения за спецификата на творческите почерци на отделни преводачи, но се констатира тревожният факт за изключително слабото количествено присъствие на преводни издания на американска драма у нас (особено след 1989 г.) и за необходимостта от осъвременяване на наличните преводи на нейните класици.

[2] *Gendering Popular Culture: Perspectives from Eastern Europe and the West*, Sofia: Polis Publishers. (co-editor K. Daskalova), 2012; ISBN: 978-954-796-046-6; 287 с.

Учебникът е разработен за обучението в магистърския курс „Род и популярна култура Изток/ Запад” (на английски език). Той въвежда една сравнително нова област в българските културологични изследвания – популярната култура, чието осезаемо присъствие се свързва в голяма степен с процесите на културната американизация и глобализация. Сборникът включва основополагащи теоретични текстове за популярната култура и визуалните репрезентации, както и аналитични текстове за конкретни практики на популярната култура в източна Европа и в САЩ (напр. рок културата и филмите от времето на Студената война, Холивудските романтични комедии и научно-фантастични филми, източноевропейското кино, популярната музика, телевизионните формати и други). Всеки раздел съдържа насочващи въпроси и задачи, както и допълнителни материали и линкове, които предоставят богат материал за теоретико-практически занимания със студенти.

[3] *Идентичности в преход: род, медии и популярна култура в България след 1989 г.* (съст. и ред. с Милена Кирова), София: Полис, 2010, ISBN: 978-954-796-032-9; 255 с. + приложение

Сборникът предлага поредица от интердисциплинарни откривателски изследвания на български учени, в които се анализира влиянието на медиите, рекламата, киното, модата, спорта, популярната музика и популярната литература в конструирането на женските и мъжките идентичности у нас в посткомунистическата ситуация. По метода на крос-културната интердисциплинарност (cross-cultural interdisciplinarity) конкретните изследователски случаи се анализират едновременно през призмата на категорията „джендър” (gender) и в сравнителен план между различни култури. Въз основа на анализа на конкретни практики се разкриват противоречивите развития във формирането на културните идентичности у нас след 1989 г. и как те се вписват в дебата за глобализацията като форма на (американски) икономически и културен империализъм.

[4]. *Gender/ Genre (in English and French, co-editor with Isabelle Boof-Vermesse), Sofia University Press, 2010; ISBN: 978-954-07-3026-4; 411 pp.*

Сборникът интегрира позициите и гласовете на 32 учени от Европа и САЩ, както и най-разнообразни интердисциплинарни подходи към пресечните точки на етимологически свързаните категории „джендър” (gender) и „жанр”. Връзките между тези две регулаторни, организиращи и дисциплиниращи категории предлагат новаторски ракурси към интерпретативните и критическите практики в езиковедството, литературознанието, културознанието, театрознанието, изследванията на киното и други академични и творчески полета. Като първо международно издание (на френски и английски език), посветено специално на връзката „джендър”/ „жанр”, интердисциплинарният сборник е полезно помагало в преподаването на различни дисциплини в български и чужди университети.

[5] *Special issue “Living in Translation: Voicing and Inscribing Women’s Lives and Practices”, European Journal of Women’s Studies (co-editor Ann Phoenix), volume 18.4, 2011, London: Sage Publications. ISSN: 1350-5068, pp. 331-466*

Тематичният брой на академичното пиър-ревью списание включва статии и есета от международни автори от различни полета на хуманитаристиката, които анализират женския опит и творческо писане през методологията на културния превод. Конкретните анализи се фокусират върху ролята на превода в процесите на миграция и интеграция в Европа, на културното посредничество в/чрез превода, на филмовия превод и на конкретни преводи на различни езици на Вирджиния Улф, Симон дьо Бовоар, на Корана и др.

[6] *Special issue “The ‘New’ Europe: 25 Years after the Fall of the Wall” of the European Journal of Women’s Studies (co-editor Barbara Einhorn), volume 21.4, 2014, London: Sage Publications. ISSN: 1350-5068.*

Тематичният брой на академичното пиър-ревью списание обръща поглед към социално-политическите промени в Европа през последните 25 години след падането на Берлинската стена. Въз основа на конкретни културни практики, статиите на европейски и американски автори проблематизират дихотомичните разделения в

науката и в историята, като оспорват представата за Източна Европа като „Другата” Европа, както и наложилата се нео-либерална идея за „Новата Европа” чрез алтернативни модели и тенденции в литературата и теорията, създавани в региона.

[7] **“Witnessing History: The Docudrama of Anna Deavere Smith, Doug Wright and Eve Ensler” – chapter 3 in *The Traumatic Re/Turn of History in Postmodern American Drama at the Turn of the 21st Century* by Kornelia Slavova, Sofia University Press, 2009. ISBN: 957-954-07-2905-5 (с. 93-138)**

Студията допълва хабилитационния ми труд за „Травматичното завръщане на историята в постмодерната американска драма на границата на XXI век” с тази нова глава, включена в разширеното публикувано издание. През призмата на теориите за травмата тя разглежда особеностите на популярния в началото на XXI век в САЩ жанр „документална драма” чрез детайлен анализ на болезнените отрицания на миналото в пост-комунистическия свят и техните репрезентации в пиесите на трима съвременни американски драматурзи (Анна Диъвйър Смит, Дъг Райт и Ева Енслър).

[8] **“In the Waiting Room of History: Post-Communist Reality in Tony Kushner’s Slavs!” In - *Intercultural Communication*, eds. M. Danova and M. Katsarska. Polis, 2009. ISBN: 978-954-796-030-5 (pp 331-342)**

Статията надгражда изследванията ми върху постмодерната проблематика в съвременната американска драматургия, като се фокусира върху театралната (анти)естетика на американския драматург Тони Кушнър в неизследваната му пиеса „Славяни”. Анализът достига до извода, че въпреки саркастичното си отношение към съветската идеология, Кушнър поставя сериозни въпроси за края на утопичната идея след края на Студената война и липсата на алтернативни визии за бъдещето.

[9] **“Мода и моделиране на идентичности във време на преход” В - *Идентичности в преход: род, медии и популярна култура в България след 1989 г.* (ред. С Милена Кирова), София:Полис, 2010 ISBN: 978-954-796-032-9 (с.129-152).**

През призмата на модата като културна практика статията разглежда в сравнителен план моделирането на културните идентичности в социалистическата култура на производителността и влиянието на Западната (предимно американската) консуматорска култура у нас в годините на преход, като изтъква противоречивите ефекти на глобализацията в съвременната българска среда.

[10] **“The Politics of Gender and Genre in Doug Wright’s Docudrama *I Am My Own Wife*” In - *Gender and Genre*, (eds.) Kornelia Slavova and Isabelle Boof-Vermeesse, Sofia University Press, 2010. ISBN: 978-954-07-3026-4; (с. 226-235)**

Статията анализира документалната моно-драма на американския драматург Дъг Райт „Аз съм си сама съпруга” като свидетелство за репресивната политика спрямо различните хора по времето на два тоталитарни режима. Изследвайки пресечните точки на регулативните категории за социален и литературен анализ „джендър” и „жанр”, се стига до заключението, че постмодерните перформативни техники в творбата дестабилизируют прескриптивните значения и класификационната мощ и на двете категории.

[11] „Посткомунистическият свят през погледа на съвременната американска драма” – В *Езици и култури в диалог, Сборник от 120-годишнината на ФКНФ в Софийски Университет*, ред. М. Данова и С. Хинковски, Университетско издателство „Св. Кл. Охридски,” 2010, ISBN: 978-954-07-3075-2; (с. 358-365).

Статията предлага паралелен прочит на репрезентациите на посткомунистическия свят в съвременната драматургия на Ева Енслър и Тони Кушнър – неразработена тема в театралните научни изследвания у нас и в чужбина. В светлината на постколониалната теория и теорията за травмата се изтъква силата на техния политически театър, който критикува намесата на САЩ в Афганистан и във войните в бивша Югославия през 90-години на ХХ в., както и новата имперска позиция на Америка след края на Студената война.

[12] “The Beginnings of Gender Studies in Bulgarian Academia” In - *Aspasia*. New York: Berghahn Books, vol. 5, 2011 ISSN: 1933-2882 (pp. 139-146).

Статията проследява историята на преподаването на джендър изследванията в българските университети от началото на 90-те години на ХХ в. Предлага се сравнителен преглед на западните социални теории и на американските образователни модели, които оказват сериозно влияние за навлизането и разработването на това научно поле у нас.

[13]. “Gender Mainstreaming and Study Field Change: Patterns of Infusion, Diffusion, and Fusion at St. Kliment Ohridski University of Sofia” In – *From Gender Studies to Gender IN Studies: Case Studies on Gender-Inclusive Curriculum In Higher Education*, ed. Laura Grunberg, CEPES-UNESCO, Bucarest, 2011; ISBN: 978-92-9069-197-6 (pp. 37-58).

Като продължение на предишната статия, тук се обобщават основните тенденции в развитието на новаторската академичната дисциплина „джендър изследвания” у нас както по отношение на образователните практики в Софийския университет, така и като самостоятелна научно-изследователска област. Налага се изводът, че у нас се предпочита интергрираният подход на преподаване в по-общите рамки на на хуманитаристиката (в съчетанието „инфузия” и „дифузия”), за разлика от автономните модели в американските университети.

[14] “Living in Translation” (editorial article for the Special issue “Living in Translation”, with Ann Phoenix)” *The European Journal of Women’s Studies*, volume 18.4, 2011, London: Sage Publications. ISSN: 1350-5068; pp. 331- 338.

Уводната статия въвежда основни теоретични постановки за превода като социална и политическа практика, която преосмисля и променя значенията на основни категории в хуманитаристиката като джендър, етничност, класа, власт, идеология и др. В светлината на идеите на Хоми Баба, Гаятри Спивък, Лорънс Венути и др. се представят конкретните текстове в тематичния брой, фокусирани върху разнообразни практики на „живота в превод” като изгнаничеството, транснационалната миграция, културната асимилация, езиковата хегемония, билингвизма и др.

[15] “Interview with Eva Hoffman”(K. Slavova & A. Phoenix) for the Special issue “Living in Translation” *The European Journal of Women’s Studies*, volume 18.4, 2011, London: Sage Publications. ISSN: 1350-5068; pp. 339- 345.

В интервюто американската писателка с полски корени Ева Хофман представя превода като цялостна метафора на своя номадски живот и литературно творчество: като инструмент за (пре)въобразяване на индивида и неговата субектност, като процес на рефлексия и саморефлексия, като средство за алтернативно мислене и за изграждане на нов тип космополитност – т.н. „родна космополитност” (vernacular cosmopolitanism), която не се свързва с определени привилегирани центрове, а извира отвсякъде.

[16] “Identities in Transition: The Role of Gender in Popular Culture and the Media in Bulgaria After 1989” (with Milena Kirova), In *Gendering Post-socialist Transition. Studies of Changing Gender Perspectives*, eds. K. Daskalova, C. Tomic, Karl Kaser and Filip Radunovic, Berlin: LIT Verlag, 2012, ISBN:978-364-3902-29-0; pp. 67- 93.

Статията предава в обобщен и резюмиран вид резултатите от международен научно-изследователски проект за ролята на медиите и популярната култура в променените джендър модели в българското посткомунистическо общество. Опирайки се на съвременния метод на интерсекционалността (intersectionality), се застъпва тезата, че измеренията на идентичността могат да бъдат изучавани единствено в пресечните точки на различните оси на човешкото различие (категориите класа, раса, пол/ джендър, националност, религия, възраст и т.н.).

[17] “The Critical Reception of Tennessee Williams in Bulgaria,” in *100 Years Celebration of an Ever Young Writer. Critical Essays on Tennessee Williams*, ed. Maria Alexe and Sebastian Chirimbu, Bucarest: Editura Universitatii Emanuel Din Oradea, 2012. ISBN: 978-973-7791-85-6; pp. 78-93.

Статията проследява неравния път на американския драматург Тенеси Уилямс към българската публика от 1961 г. до първото десетилетие на XXI в. през призмата на променящите се критически дискурси. Анализирайки множество рецензии, отзиви, театрални програми и други паратекстове, свързани с българските постановки, се откроява ролята на различни фактори в рецепцията и пресътворяването на неговата драматургия у нас: националната театрална традиция, социалният и културен контекст, но най-вече диктатът на комунистическата идеология в периода преди 1989 г. и диктатът на пазара в пост-комунистическия преход.

[18] “Global Marketing of Identities: Gender and Popular Culture in a Post-communist World” in *Gendering Popular Culture: Perspectives from Eastern Europe and the West* (eds. K. Daskalova and K. Slavova), Polis Publishers, 2012, ISBN: 978-954-796-046-6; pp. 145-170.

Статията въвежда трите основни стълба на американската популярна култура (консуматорство, култура на звездите и нарцисизъм) и проследява тяхното влияние върху променящите се норми и модели за идентичността у нас, които едновременно се конструират, репрезентират и оспорват на терена на креолизираната популярна култура в условията на диктата на глобалния пазар.

[19] “The Bulgarian Peregrinations of an American Classic: A Streetcar Named Desire Running in Three Translations” in *Peregrinations of the Text: Reading, Translation, Rewriting* (eds. E. Pancheva, Ch. Stamenov, M. Pipeva. G. Nyagolov), Sofia University Press, 2013; ISBN: 978-954-07-3500-9; pp. 307-316.

Статията изучава в детайли трите български превода на емблематичната пиеса на Тенеси Уилямс „Трамвай Желание”: сценичния вариант за българската премиерна постановка през 1968 г., както и публикуваните преводи през 1973 г. и 2011 г. На базата на преобладаващите преводачески стратегии в съответния вариант - „одомашняване”, „очуждаване”, „натурализиране” или „пренаписване” на изходния текст, се правят изводи за връзката между поетиката и политиката в превода. Налага се обобщението, че в ранните преводни варианти се изличава системно американският контекст и културната чуждост като цяло, докато в съвременните варианти оригиналът се „очуждава” внимателно с респект към културната другост.

[20] “За феминизма в/ като превод”, сп. *Литературата*, София: Софийски университет „Св. Климент Охридски”, 2013, ISSN: 1313-1451; с. 111- 134.

В статията се защитава тезата, че преносът на феминистки теории в посткомунистическия български преход не е просто процес на трансмисия на чужди текстове, идеи, аналитични категории и методологии, а по-скоро сложен и незавършен процес на културен превод-трансформация, в който феминисткото знание се преосмисля, адаптира и ревизира според приемния контекст. Тук отново прилагам хибридният метод на „превода на култури”, който не само отваря нови траектории за интерпретиране и сравняване на теоретични текстове и практики от различни езици и култури, но и акцентира върху потенциала за социална промяна чрез преводаческите практики.

[21] “Tennessee Williams on the Bulgarian Stage: Cold War Politics and Politics of Reception” (chapter 10), in *Tennessee Williams and Europe: Intercultural Encounters and Transatlantic Exchanges*, (ed.) John S. Back, New York & Amsterdam: Rodopi, 2014, ISBN: 978-90-420-3873-8; pp. 235-259.

Статията проследява късното навлизане на драматургията на Тенеси Уилямс на българска сцена през 1961 г. и влиянието на политиката на Студената война и комунистическата идеология върху интерпретационните режими и оценъчни парадигми. В хронологически план се извеждат три основни модела на апроприиране на Уилямсовата драма у нас: 1) чрез доминиращите идеологически филтри през 60-те години, когато на преден план се извеждат социалните проблеми и класовите конфликти; 2) през кода на естетическото през 70-те и 80-те години и 3) през кода на постмодерната еkleктика в края на ХХ в. , когато потисканите през годините табути и различия избухват под натиска на комерсиализиращото се театрално изкуство. Налага се изводът, че Желязната завеса, насилствено спусната над българската сцена в продължение на няколко десетилетия с цел ограничаване на Западното влияние, не успява да „овладее” въображението на българските зрители, които успяват да проникнат отвъд идеологическите стени през прозрачните завеси от тюл – запазена марка на сценографията на Уилямс.

[22] “Beyond Words: Translingual Nomadism in the Novels of Eva Hoffman and Aleksandar Hemon”, in *Eslavistica Complutense*, vol.14, 2014, Madrid: Publicaciones Universidad Complutense de Madrid ; ISSN: 1578-1763; pp. 25-38.

Статията разглежда два съвременни романа на Ева Хофман и Александър Хемон - писатели от източната периферия на Европа, които напускат родните си места (съответно Полша и Босна), установяват се в Америка и пишат на английски. Чрез

методологията на транслингвалното писане (translingualism) анализът разкрива как прехвърлянето на границите на езика е свързано с прехвърлянето на границите и ограниченията на мисълта, въображението и идентичността. В заключение се твърди, че в живота между майчиния и чуждия език двамата писатели развиват особено чувствително и критично номадско съзнание, което ги прави способни да осмислят своя живот, Америка и света в по-нюансирани и оптимистични тонове отвъд травмата на изгнанието.

[23] “Gender” on the Move: Shifting Meanings Between Western and Non-western Worlds”, ed. Gyune Leduc, *Comment faire des Etudes-Genres avec de la littérature: Masquereading*, Paris: L’Harmattan, 2014; ISBN: 978-2-343-03412-6; pp. 31-45.

Статията проблематизира епистемологични и теоретични въпроси, свързани с лингвистичната и социална категория „джендър”/ „род” (gender), нейното функциониране и еволюция в англоезичната критическа традиция и по-късното ѝ навлизане през 90-те години на XX век в специфичната източно-европейска действителност. Чрез анализ на българските разноречия и разминавания в употребите на тази основна категория за анализ в хуманитаристиката се настоява, че самото дестабилизиране, преосмислянето и ресигнификацията на значенията при превода ѝ в друг езиков и културен контекст допринасят за развитието на критическия апарат на западната теория.

[24] Editorial "The New Europe: ‘A Sweet and Salty Paradise’?", Barbara Einhorn and Kornelia Slavova, in Special issue “25 Years Later: The New Europe” of the *European Journal of Women’s Studies*, volume 21.4, 2014, London: Sage Publications, ISSN: 1350-5068; pp. 323-330.

Уводната статия на тематичния брой обръща поглед към социалните и политическите промени след падането на Берлинската стена през 1989 г. в т.нар. „Нова Европа”, която продължава да се разбира нееднозначно: като региона на Източна Европа и новите демокрации (в контраст с установените демокрации от „старата” Европа), като синоним на Европейския съюз (*EUrope*), като „неолиберална Европа” или като размити конструкции и разбирания за „новото” в условия на различни „пост”-ситуации (‘пост-социалистически’, ‘пост-комунистически’, ‘пост-колониални’, ‘пост-Съветски’ и др.) Анализът на конкретни културни, социални и литературни практики от Полша, Унгария, Германия, Великобритания, Словакия, Естония, Швеция, България и Румъния очертава противоречиви тенденции и напрежения в европейското културно пространство: от една страна, разочарование от нарастващите националистически движения, ксенофобията, завръщането на традиционните патриархални структури в пост-социалистическите страни, а от друга, надежда за по-справедлив социален ред, за жизнена транснационална литература и алтернативна визия за една истински „нова” Европа, която се основава на признаване и уважение на културното, езиковото, етническото и половото разнообразие.

[25] “The Shadow of Edgar Allan Poe in Paul Auster’s Literary Imagination”- In *The Contemporary 19th Century* (eds.) Ralitsa Muharska and Rossitsa Ishpekova, Sofia: University Press (под печат); 17 p.

Проследявайки интертекстуалните следи от творчеството на класика на американската литература на XIX век Едгар Алан По в литературното въображение на постмодерния романист Пол Остър, статията разкрива редица общи черти между двамата автори от

две драстично различни епохи: интерес към мистериите и към криптографичното въображение, вкус към западащи градове и заключени помещения, автобиографични и интертекстуални връзки и пр. На базата на паралелен прочит на разказа на По Уилям Уилсън и на постмодерния роман на Остър *Град от стъкло* се открояват сходствата между фигурите на Doppelganger, имитатори и преписвачи при първия и фигурите на двойници, близнаци и раздвоени субекти при втория. Застъпва се тезата, че и двамата автори следват принципа на „единство в двойствеността“, но за писателя-романтик мечтата за цялостност изисква унищожаване на различието, докато за писателя-постмодернист тя предполага размножаване на различията.

[26] “Testimonies of War and Love: The Work of the Witnessing Imagination in Eve Ensler’s Play *Necessary Targets* and Jasmila Žbanić’s Film *Grbavica*”, Chapter 11 – IN *Gendered Memories of War and Political Violence*, (eds.) Ayse Altinay and Andrea Peto, Gower: Ashgate; (под печат). ISBN 978-1-4724-4285-7; (17 p.)

Статията разглежда репрезентацията на междуетническите войни от 90-те години в бивша Югославия в две различни изкуства и през две различни перспективи (външна и вътрешна): пиесата на американката Ева Енслър „Необходими мишени“ (2001) и филмът на босненката Жасмила Жбанич „Гърбавица: земята на мечтите ми“ (2006). Анализът разкрива редица сходства в различното: и двете творби са структурирани като терапевтични сеанси, и двете представят визуално травматичните свидетелства на жени-жертви на войната в Босна. Подкрепя се тезата, че двете авторки споделят сходни политически позиции, като подчертават символната връзка между войната, нацията и жените; предлагат нови форми на женска субектност и атакуват насието на войната чрез силата на любовта и женската солидарност. Методологията на изследването разчита на основни постановки от теорията на травмата и перформативните феминистки теории за театъра.

[27] “Американската модерност и нейните отражения в театъра: Юджин О’Нийл на българска сцена” - в *САЩ като културна метафора на модерността: Феноменът САЩ и българската култура и литература*, съст. Пламен Антоу, Академично издателство Марин Дринов (под печат); (20 с.)

Статията разглежда противоречивите представи и отражения на американската модерност в българското културно пространство на XX век през призмата на рецепцията на драмата на О’Нийл на българска сцена. В светлината на разбирането на американския теоретик Фредрик Джеймисън за „естетическия модернизъм“ като естетическа категория и „адаптация на модерността“ се дискутират частичните пробиви и реконструкции, както и възможностите за обновление и преосмисляне на културата на миналото, които драматургията на О’Нийл внася в българския театър и култура. В хронологичен план се проследяват променливите проекции на идеята за САЩ като метафора на модерността: през 30-те години О’Нийл се асоциира с „модерната“ американска визия за прогреса и просперитета; във времето на социализма модернистките символи на О’Нийл - на разпада, отчаянието и индивидуализма се тушират, за да намерят своята постмодерна трансгресия през 90-те години, когато разпадът и отчаянието се превръщат в официален наратив на посткомунистическия преход у нас.

Май 2015 г.

Корнелия Славова
Подпис: Корнелия Славова

